

– наличием широкого диапазона веществ пригодных для использования в этих целях.

В настоящее время отсутствует общепринятая методика обнаружения этих веществ и отсутствуют стандарты для идентификации и обнаружения сильнодействующих и ядовитых веществ. Ряд стран ссылается на увеличение преступлений с помощью сильнодействующих и ядовитых веществ. Существуют отдельные научные статьи по исследованию сильнодействующих и ядовитых веществ в биологических объектах, поэтому мы считаем, что необходимо создать общепринятую методику для исследования сильнодействующих и ядовитых веществ.

Список библиографических ссылок: 1. Drug Pharmacology. 2nd ed. Фармакология наркотических и иных препаратов / под ред. Дж. М. Смита ; перевод Е. Савранского. Белгород, 1998. 94 с. 2. Большая медицинская энциклопедия : в 3 т. / глав. ред. Б. В. Петровский. Изд. 3-е. М. : Сов. энцикл., 1975. Т. 2. С. 407–408. 3. Еремин С. К., Изотов Б. Н., Веселовская Н. В. Руководство по химико-токсикологическому анализу наркотических и других одурманивающих средств : метод. рек. М. : Мысль, 1993. 271 с. 4. Машковский М. Д. Лекарственные средства : в 2 т. 10-е изд. М. : Медицина, 1986. Т. 1. 435 с.

Одержано 14.10.2019

УДК 343.982.57

Світлана Олександрівна КОТЕНКО,

*старший судовий експерт відділу товарознавчих
та гемологічних досліджень*

Харківського науково-дослідного

експертно-криміналістичного центру МВС України;

Лариса Анатоліївна ТАЛИПОВА,

*судовий експерт відділу товарознавчих та гемологічних досліджень
Харківського науково-дослідного*

експертно-криміналістичного центру МВС України

ПРИЙОМИ ТА МЕТОДИ ФОТОГРАФУВАННЯ РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

В діяльності експерта товарознавця велике значення має якісна фіксація об'єктів дослідження, оскільки вона відображає обґрунтованість висновку, а разом з тим і його правильність. На дослідження надходить велика кількість різноманітних об'єктів, від

великогабаритних до дрібних, від нових до непридатних до подальшої експлуатації (машини, обладнання, сировина, техніка, ювелірні та хутрові вироби, продукти харчування, алкогольні напої тощо). Тому, експерту товарознавцю дуже важливо мати базу теоретичних та практичних навичок, щоб в своїй діяльності орієнтуватися, які з вищезазначених методів та прийомів судової фотографії обрати.

Судово-дослідницька фотографія – це система спеціальних методів, прийомів та засобів, що застосовуються для одержання нових фактів при проведенні судових експертиз. Судово-дослідницьку фотографію іноді називають експертною через те, що її методи і засоби застосовують експерти під час своїх досліджень [1, с. 84].

Об'єктами судово-дослідницької фотографії є речові докази, які піддаються експертному дослідженню, порівняльні зразки та матеріали, що використовуються під час експертизи [1, с. 88].

Судово-дослідницька фотографія використовується в трьох основних цілях: для одержання фотографічним шляхом матеріалів для порівняльного дослідження, для проведення порівняльного дослідження об'єктів по фотозображенням, для виявлення невидимого (погановидимого) і розходжень деталей в об'єктах [2, с. 65].

В судовій фотографії існують такі методи: панорамний, вимірювальний, макрозйомки, сигналетичний, репродукційний і стереоскопічний [2, с. 64].

З метою наочності використання прийомів і методів судово-дослідницької фотографії розглянемо декілька прикладів. На дослідження надійшли ювелірні вироби (каблучка, золотий ланцюг, браслет). Задача експерта товарознавця відобразити в ілюстративній таблиці до висновку експерта не тільки сам об'єкт дослідження, його форму, плетіння, стан (наявні пошкодження чи ні) плетіння, а й наявність на ньому державного пробірнього клейма. Наявність дефектів виробу, або відсутність клейма впливає на висновок судового експерта. Тому при фотографуванні такого об'єкту дослідження найбільш доцільним є застосування детальної зйомки (загальний вигляд об'єкта дослідження), оскільки вона виявляє найважливіші типові особливості, що стосуються форми, розміру, взаємного розташування частин, структури об'єкту дослідження, а також макрозйомки (загальний вигляд плетіння та державного пробірнього клейма), оскільки вона дозволяє одержати зображення дрібних об'ємних предметів в більш великому, ніж при звичайній зйомці масштабі. Також дані методи та прийоми зйомки можуть бути застосовані при дослідженні харчових продуктів та алкогольних напоїв (штрих-коди, терміни придатності,

відповідність ГОСТам та ДСТУ), мобільних телефонів та іншої техніки в справному та пошкодженному стані (загальний вид, наявні пошкодження та інформаційні написи виробника: марка, модель). Тому як, при дослідженні великогабаритних об'єктів, наприклад, токарний верстат (який як правило знаходиться в цеху на місці скоєння злочину), доцільно буде застосовувати такі методи та прийоми: вимірювальний метод зйомки – дозволяє встановити справжні розміри об'єкту дослідження, прийом оглядової зйомки, дає змогу отримати загальний вид самого місця події (місця знаходження об'єкту), прийом вузлової зйомки – відображає загальний вигляд та стан токарного верстату, прийом детальної – дозволяє зафіксувати окремі частини та інформативні написи на ньому.

При надходженні об'єктів дослідження з пошкодженням або в непридатному для подальшого використанні стані важливу роль відіграє вимірювальний метод. Оскільки він дозволяє одержати знімки, які відображають справжній розмір пошкодження і найбільш розповсюдженим при цьому є фотографування з масштабною лінійкою.

Зважаючи на вищевикладене, слід зауважити, що при проведенні судової товарознавчої експертизи для покращення наочності дослідження і вирішення питань, поставлених перед нею, слід використовувати наступні методи та прийоми судової фотографії, а саме: для зйомки дрібних деталей (ювелірних виробів, продуктів харчування, дрібної побутової техніки) доцільно використовувати детальну зйомку. При фотографуванні великогабаритних об'єктів використовується орієнтуюча (панорамний метод), вузлова та детальна фотозйомка. Також, при фотографуванні таких об'єктів не можна ігнорувати можливості сучасної техніки та новітніх технологій (використання квадрокоптерів при панорамній зйомці великих об'єктів). При фотозйомці об'єктів дослідження з пошкодженням слід застосовувати метод вимірювальної фотозйомки з використанням масштабної лінійки.

Список бібліографічних посилань: 1. Криміналістика : підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус, А. В. Іщенко та ін. Київ : Центр учб. літ., 2015. 544 с. **2.** Удовенко Ж. В. Криміналістика : конспект лекцій. Київ : Центр учб. літ., 2016. 320 с.

Одержано 12.10.2019